

Стефан Петков

А, Б, В, . . .

**ПЕРСОНАЛНА
ОХРАНА**

**2002
Варна**

*Спокойно гледам в бъдещето ази
и там ще има място за гавази.*

Р. Ралин

Интуицията на поета и този път успя да надникне в дълбините на бъдещето.

Отприщените сили на обществото (основно да краде) разбъркаха битието ни. Уютният ни безметежен сощпарник бе разпродаден тотално, консенсуално, комисионно... и ледения дъх на финансовите пирамиди стана първият ни сблъсък с горещите страсти на капиталистическата джунгла.

В мазолестите ни от лозунги за равенство и светло бъдеще ушни ципи рикошираха **нови звукосъчетания**: приватизация, реституция, гей, демократия. Появиха се **нови професии**: дилър, мениджър, компаньонка, депутат, телохранител (бодигард или гавазин според цивилизационния избор).

При повечето от тях (с изключение на депутат, разбира се) болезнено, като като къркорене на празен стомах, се почувства нуждата от професионализъм.

Всички знаем, че професията на проститутката е най-старата женска професия, но едва ли сме се замисляли, че професията на телохранителя (бодигард, гавазин) е една от най-старите мъжки про-

фесии.

И за няколко демократични крачки, неусетно и полека тия древни професии станаха най-актуални на трудовия ни пазар.

Не смятам да се спирам на въпроса „**Кое**“ и „**Как**“ предизвика бумът и възраждането на тези позабравени от обществото ни до преди десетина години професии, само благоговейно ще сваля шапка пред прозрението на поета, ще кажа „Евалла“ (на Балканите сме все пак) и ще продължа по същество.

„Няма нищо ново под слънцето“

С това малко книжле също не претендирам, че ще ви кажа нещо ново. Всичко, което ще прочетете на неговите страници вече е било казано или написано някъде другаде (в последно време на книжния ни пазар не липсва литература за сигурност и охрана).

Но не бързайте да ме обвинявате в плагиатство. Както пчелата събира нектар от хиляди цветя, преработва го и ни го дава в готов концентриран вид, така в това малко книжле са събрани, преработени и представени в концентриран вид хиляди страници специализирана (и не до там специализирана) литература.

Наздраве и да ви е сладко !

Съдържание

УВОД..... 7

ТАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА НА ПЕРСОНАЛНАТА ОХРАНА..... 11

I. Задачи, състав, екипировка и лични качества на персоналната охрана 11

II. Логика и хронология на терористичното нападение. Видове следене 16

III. Противодействие на охраната на всеки от етапите на терористичното нападение . 24

IV. Разположение на охранителите в охранителния ромб в зависимост от броя им, сектори на наблюдение. Зони на нападение и зони на видимост 27

V. Действие на охранителите в различни тактически ситуации 32

VI. Психология на охранителната дейност 45

СТРЕЛКОВА ПОДГОТОВКА 48

I. Юридически правила за използване на огнестрелно оръжие 48

II. Мерки за безопасност при боравене с огнестрелно оръжие. Поддържане и съхранение на оръжието 52

III. Зони на поражение в човешкото тяло. Видове боеприпаси, поразяващо действие ...	55
IV. Поведение по време на престрелка	57
IV. Избор на оръжие	59
VI. Прострелване на оръжието (проверка боя на пистолета и привеждане към нормален бой)	62
VII. Обучение по стрелба	69
МЕДИЦИНСКА ПОДГОТОВКА	92
I. Първа помощ при травми, огнестрелни и прободни рани	92
II. Бързо тонизиране чрез самомасаж и дихателни упражнения	96
III. Поддържане на висока работоспособност – система на Купър	101
ЛИТЕРАТУРА	107

УВОД

На мен ми беше много интересно дали въобще има смисъл съществуването на персонална охрана, т. е. какъв е отговорът, който Животът (по-точно статистиката) дава на въпроса „Може ли добре обучена персонална охрана да предотврати с достатъчна сигурност терористичен акт срещу охраняваната персона?“.

Отговорът донякъде ме разочарова защото е категорично „НЕ“. Персоналната охрана е предотвратила от 2% до 7% от атентатите (според различните източници). Тия цифри на пръв поглед обезсмислят съществуването на охранители (от тук нататък под „охранители“ ще разбираме персонални телохранители на ВИП* персони) и превръщат функцията им по-скоро в парадна, подчертаваща важноста и тежестта на охраняваната персона.

Всички сме чували за най-скандалните покушения на XX век, завършили с убийствата на видни световни политици: Джон Кенеди, Роберт Кенеди, Ануар Садат, Индира Ганди, Раджив Ганди, Алдо Моро, Ицхак Рабин, Желко Режнятович. Нима те

*VIP (Very Important Person)

не са били охранявани!?

В тъжната история на безуспешните опити на персоналната охрана да изпълни основната си задача има, разбира се, и наш български „принос“ – Васил Илиев, Данчо Марков, Иво Карамански и т. н. Макар и с малко по-различно амплуа, те също са били охранявани.

Навлизайки в темата проумях, че статистиката е правена само за предпоследния от етапите на терористичната операция – етапа на атаката, когато (както и статистиката, уви, показва) нещата вече са предопределени и шансовете на охраната са нищожни.

Защото от друга страна съществуват и личности, срещу които са извършени много неуспешни атентати – Фидел Кастро (той е абсолютния шампион: от 1959 г. до 2000 г. включително – 638 атентата по неофициални данни), Муамар Кадафи, Ясер Арафат, Роналд Рейгън. Има и личности, които са преследвани от мощни терористични организации и чийто живот се оценява на милиони долари – Салман Ружди, Владимир Путин, Слободан Милошевич.

Излиза, че отговорът на въпроса за ефективността на охраната не е еднозна-

чен. Явно е, че все пак съществуват персонални охранявани, които решават задачата за опазване живота на охраняваната персона на 100% – поне засега. Но това са персонални охранявани на държавни ръководители, с многоброен щат, работещи в няколко ешалона, понякога на предела на силите си.

Дали частната персонална охрана, опрелено отстъпваща по възможностите си, може да има такава ефективност?

***

От тази книжка ще разберете:

1) Защо все пак толкова много хора – доказани реалисти, плащат огромни суми за персонална охрана?

2) Защо съществуват хора, които от години са недосегаеми за терористични нападения?

3) Защо една сравнително малобройна персонална охрана може максимално да затрудни евентуалните нападатели и да ги

накара да потърсят по-лесна цел, въпреки че не е в състояние все пак 100% да гарантира изпълнението на основната си задача: „**Да запази живота на охраняваната персона**“.

***

Най-добре е охранителят да е супермен, но ако случайно не е, той трябва да има познания и умения по: **Тактическа, Стрелкова и Медицинска подготовка** – поне в минимума, който е даден в това книжле.

***

Така достигнахме до:

ТАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА НА ПЕРСОНАЛНАТА ОХРАНА

I. ЗАДАЧИ, СЪСТАВ, ЕКИПИРОВКА И ЛИЧНИ КАЧЕСТВА НА ПЕРСОНАЛНАТА ОХРАНА

1. Задачи на охраната и принципи на охраняването:

а) задачи

Основната задача на персоналната охрана е да опази живота, здравето и достойнството на охраняваната персона.

б) принципи на охраняването

За да се изпълни тази задача в най-голяма степен, системата за охрана трябва да е изградена на следните принципи:

- **НАДЕЖДНОСТ** и **НЕПРЕКЪСНАТОСТ** – това означава да се вземат всички мерки за избягване на евентуални опасности, да се сведат до минимум шансовете на терористите през всеки час от денонощието;
- **ИЗПРЕВАРВАНЕ** – по-ефективно е предвиждането и предотвратяването на евентуална опасност преди да е възникнала, а

не простото реагиране след възникването ѝ;

- **ДИНАМИЧНОСТ** – това означава гъвкавост и приспособяване на охраната към измененията на обстановката;
- **ЛОЯЛНОСТ** към охранявания и към охранителната фирма.

2. Състав:

Обикновено е от 1 до 30 охранителя, които според ситуацията могат да бъдат разпределени в няколко групи:

- преден отряд
- непосредствена охрана
- отряд за тактическа поддръжка

а) **ПРЕДНИЯТ ОТРЯД** има дозорна функция, движи се далеч пред непосредствената охрана, а някои негови членове могат да стоят по местата от маршрута за движение на охраняваната персона, които са най-удобни за нападение (за краткост ще наричаме тия места „идеално място за атака – и. м. а.“)

В и. м. а. евентуалните нападатели могат да постигнат внезапност на нападението, като заемат предварително позициите си за атака без да правят впечатление.

В и. м. а. нападателите ще се стремят да постигнат превъзхождаща огнева мощ по

време на нападението като си осигурят такива полета за обстрел, че да използват максимално възможностите на оръжието си.

И накрая и. м. а. се избира така, че да позволи бързото измъкване на нападателите след нападението.

Командирът на предния отряд трябва да мисли от позицията на терорист, за да избере местата, на които да разположи хората си.

Разбира се, маршрута на движение на предния отряд може да бъде избран така, че да въведе в заблуждение евентуалните нападатели относно истинския маршрут на охраняваната персона.

б) **НЕПОСРЕДСТВЕНАТА ОХРАНА** е в състав от 1 до 7 охранителя, които се движат заедно с охраняваната персона и в буквалния смисъл отговарят на понятието „телохранител“. Те се разполагат около охраняваната персона в т. нар. „охранителен ромб“ при преход пеш, като образуват поне 2 кръга на охрана (минимум 1), а при преход с автомобил са в автомобила на персоната или и в следващия автомобил. Ръководителят на цялата персонална охрана е в този отряд и ръководи другите отряди по радиостанция.

в) **ОТРЯДЪТ ЗА ТАКТИЧЕСКА ПОДДРЪЖКА** се движи на дистанция зад непосредствената охрана, въоръжен е с тежко оръжие и задачата му е да контраатакува евентуалните нападатели, за да разстрои атаката им. (Най-добре би било нападателите да бъдат неутрализирани преди въобще да започнат атаката си, но за да стане това, охраната трябва да има шанса да ги открие преди този момент).

Ако броят на охранителите не е достатъчен, първо се формира непосредствената охрана, ако има възможност се формира и преден отряд, а след това и отряд за тактическа поддръжка.

Има строга субординация в състава на персоналната охрана: ръководител, помощник-ръководители, охранители, шофьори. Във всеки момент трябва да се знае кой може да дава заповеди и кой трябва да ги изпълнява.

3. Екипировка на персоналната охрана:

- пистолет
- нож – в определени ситуации може да се окаже по-ефективен от пистолета
- бронирани жилетка
- радиостанция
- електрическо фенерче

- електрошокова палка (последните две се носят в зависимост от спецификата на задачата)
- индивидуален превързочен пакет (за оказване на първа помощ при огнестрелни, прободни и контузни рани)
- тъмни очила – маскират посоката на наблюдение и концентрация на охранителя, препазват очите от заслепяване, агресивни течности и прах
- свободно облекло - добре е оръжието и принадлежностите да се носят на специални носачи под сакото или на колана

4. Лични качества на охранителя и изисквания към него:

- да е в отлична физическа форма
- да стреля отлично и да владее техническите средства на професията (радиостанции, електрошокови палки, откриватели на взривни вещества)
- да шофира отлично
- да спазва радио дисциплина
- да може да оказва първа помощ
- да знае специфичните си задължения в различни тактически ситуации
- да знае правилата за употреба на оръжие
- да има психологическа съвместимост с

охраняваната персона и с колегите си от екипа

- да спазва принципите на охраняване – непрекъснатост, превантивност, динамичност и лоялност

II. ЛОГИКА И ХРОНОЛОГИЯ НА ТЕРОРИСТИЧНОТО НАПАДЕНИЕ. ВИДОВЕ СЛЕДЕНЕ

В последно време станахме свидетели, почти наживо, на най-чудовищни терористични атаки насочени не срещу определени личности, а срещу цели държави и срещу цивилизацията като цяло. Видяхме, че за съжаление, успешните атентати не зависят от мащабите и целите им, в действителност изглеждат почти така, както нерядко сме ги виждали в екшън филмите:

- терористът е монтирал на някой покрив голямокалибрена снайперна пушка, измерил е дистанцията, въвел е необходимите корекции на мерника и спокойно изчаква появата на охраняваната персона. Изстреляният голямокалибрен куршум с лекота преминава през бронираните жилетки на охраната и на охраняваната персона.

- терористите са в закрит камион, който

се движи пред автомобила на охраняваната персона. В подходящия момент задния капак на камиона се отваря и с гранатомети автомобила на охраняваната персона заедно с нея и охраната е изпепелен. (На темата „гранатомет“ вариантите са много: от място, от автомобил, от мотоциклет, от сграда и т. н.).

- терористът се приближава към охраняваната персона под благовиден предлог или вгръб и от упор я разстрелва (тук възможностите за творчество са практически безкрайни: млада девойка поднася букет, старица приближава с някаква молба, младо семейство бутат бебешка количка и изваждат от нея автомати).

Всички тия моменти болезнено нагледно показват безпомощността на персоналната охрана пред изобретателния терорист, който винаги е една крачка напред в надхитрянето.

Шансът на охраната се състои в това, че терористът не може току-така да достигне до момента на атаката, в който си е осигурил всички преимущества.

Полицейската статистика показва, че всяко терористично нападение си има своята логика и хронология, като хронология-

та задължително се спазва независимо от привидното многообразие на атаките.

1. Причини за убийство

Повечето от убийствата у нас стават между роднини. Въпреки, че тези убийства са извън темата на моята книжка, фактът е толкова значителен, че трябва да се спомене и да се има в предвид. Когато говорим за убийствата като специално планирани и подготвени терористични операции, то основните причини могат да бъдат:

- политически
- икономически
- лични
- психологически.

При политическите убийства се цели да се завземе политическата власт или тя да се отслаби чрез провокиране на размирици. Тук можем да прибавим и идеологическите убийства, при които терористът смята, че обектът на атаката застрашава някакви негови социални (или пък религиозни) принципи.

Икономически са причините, ако убийството е предизвикано от сблъсък на икономически интереси.

Убийството може да е предизвикано от чувство на завист, омраза, отмъщение –

това са личните причини.

Психологически са причините, при които убийството е вследствие на емоционална слабост, фанатизъм или умопомрачение на извършителя. В повечето случаи прекият извършител е с психически отклонения. Не е изключено съчетаването на повече от една причина за убийство.

(Извинявам се на читателя, ако с последните разяснения съм подценил интелигентността му.)

2. Начини за убийство

Привидното многообразие всъщност се обхваща от три основни начина:

- оръжие с близък обсег (пистолет, нож)
- оръжие с далечен обсег – над 20 метра (снайпер, гранатомет)
- експлозиви.

Всеки от изброените начини си има своите предимства и недостатъци.

Оръжията с близък обсег осигуряват по-голяма вероятност за поразяване на целта. Недостатък на този вид нападения е в необходимостта от плътно приближаване до целта, което с творчество, импровизиране и късмет все пак е възможно. Проблемът за терориста тук е отскубването и бягството след атаката – възможността да бъде убит

от охраната е много голяма. Такова убийство би извършил фанатик и по-скоро по политически или идеологически причини, отколкото по икономически. Охраната трябва да разпознава такива хора по специфичното им излъчване (блестящ фиксиран поглед, свити зеници, стиснати челюсти, често дишане, преглъщане, пот).

При оръжията с далечен обсег вероятността за поразяване на целта е по-малка, по-трудно се намира специалист с необходимата квалификация, нужна е по-голяма подготовка за убийството. Предимство е сравнително по-лесното измъкване след операцията. Охраната трябва да се движи така, че да прикрива персоната от най-вероятните позиции за снайперски обстрел, да наблюдава покриви, балкони и прозорци за евентуални позиции на снайпер или гранатомет.

Експлозивите се превърнаха в хита на тероризма. Малки размери, голяма мощност, почти 100% вероятност за поразяване; не е необходима пряка видимост на целта; терористът остава анонимен и незабележим от случайни свидетели. Тоя тип операции изискват най-голяма разузнавателна и техническа подготовка. Местата, където персоната може да бъде атакувана с взрив, се

проверяват предварително от охраната с индикатори на взривни вещества или със специално обучени кучета.

3. Хронология на терористичното нападение

Във всяко терористично нападение се съдържат в различно изразена степен следните етапи:

- избор на мишена
- разузнаване на мишената
- планиране на атаката
- атака
- бягство.

Избирането на мишена се прави от самите терористи или от поръчител, но в крайна сметка терористите сами решават дали мишената е „лъжица за техните уста“.

След като изборът е направен, се преминава към разузнаване на целта, за да се добие информация за режима на охраняване, маршрутите за движение, разписанието за деня (седмицата, месеца). Това е най-продължителния по време етап, обикновено се извършва от най-неопитните терористи и за това шансът на охраната да разкрие следенето е голям (разбира се, ако си върши работата добре).

Планирането на атаката се извършва след като се съберат достатъчно данни от

разузнаването. Целта му е да се осигурят възможно повече тактически предимства на нападателите в момента на атаката:

- избор на времето и мястото за атака;
- изненада;
- числено превъзходство по време на атаката;
- огневи полета за оптимално използване на оръжието;
- възможност нападателите да са поне 20 минути по-рано на позициите си без да правят впечатление;
- възможност за репетиция на атаката;
- възможност за бягство и отскубване от преследване след атаката.

Изобретателните терористи могат да подготвят **демонстративна атака**, за отвличане на вниманието и след това да проведат истинската атака. Или самата атака да е на няколко етапа, при неуспех на единия етап се провежда следващ (Рейгън – неосъществен втора етап в болницата, където е трябвало да бъде откаран след първия етап на атентата).

Атаката е най-скоротечния етап. Предимствата са определено на страната на нападателите, които са избрали времето, мястото и оръжието така, че безусловно да си ги осигурят. Както вече беше казано,

атаките се извършват винаги в т. нар. „идеални места за атака“. Шансът на охранителите е: разсъждавайки от позицията на терористите, да предвидят местата за атака и да са максимално концентрирани там, за да сведат до минимум евентуалната изненада.

4. Видове следене

Следенето е най-продължителният по време етап и е много голяма вероятността извършващият го да бъде разкрит от охраната. Това може да бъде избегнато с малко импровизация от страна на преследвачите:

а) следене във „верига“ – преследвачите са няколко, наредени са във верига един след друг и периодично сменят челния, за да не буди подозрение;

б) следене с изпреварване – преследвачите отново са във верига и периодично изпреварват целта;

в) следене с включване – преследвачите знаят ориентировъчно маршрута, разположени са по него и се включват и изключват последователно в преследването.

III. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ОХРАНАТА НА ВСЕКИ ОТ ЕТАПИТЕ НА ТЕРОРИСТИЧНОТО НАПАДЕНИЕ

Терористите трябва да осъществят всеки от изброените етапи спрямо всяка точка от маршрута на охранявания, която е възможно да бъде и. м. а. (идеално място за атака). Тия точки обикновено са близо до местоработата или местоживеенето на охранявания.

Ако бъдат лишени от който и да е от етапите, шансовете на терористите намаляват и е възможно те да се откажат или да потърсят по-лесна цел. (По-голямата част от атентатите срещу Фидел Кастро са неутрализирани преди етапа „атака“ и може би в това е тайната на ефективността на охраната му).

1. Противодействие на охраната на етапа „избор на мишена“

Евентуалните нападатели трябва да бъдат респектирани, за да се насочат към по-лесна цел. Респект предизвикват: стегнатият външен вид, решителността, професионалните действия в различните тактически ситуации, синхронът на екипа.

2. Противодействие на етапа „разузнаване на мишената“

- Охраната трябва да разкрие следенето, ако такова има.
- Всеки трябва да спазва точно мястото си в охранителния ромб и да наблюдава сектора си.
- Да се импровизира, да се сменят по произволен начин маршрутите.
- Да се провежда контраследене, внезапна смяна на маршрута, скрити постове (особено в и. м. а.)
- Пределна концентрация на екипа в и. м. а.
- Охраната трябва да преценява действията си от позицията на евентуален терорист.

3. Противодействие на етапа „планиране на атаката“

Всички мерки за противодействие на етапа „разузнаване“ резонират и върху етапа „планиране“.

4. Противодействие на етапа „атака“

- Откриване на атаката преди да е започнала (визуална психодиагностика – мимика, поза, поглед на нападателя)
- Натренирани до автоматизъм синхронни действия на екипа по отразяване на типови атаки в и. м. а. (входове на сгради, качване в автомобил, слизане от автомобил, автомобилно проишествие,

престой в заведение). Взаимодействието между охранителите при отразяване на подобни типови атаки трябва периодично да се отработва на занятия по тактика и стрелкови тренировки.

5. Протидодействие на етапа „бягство“

Охраната няма ангажимент към преследването и залавянето на терористите на този етап.

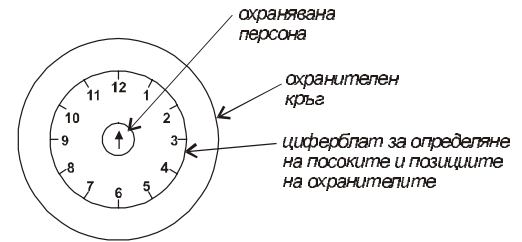
В заключение на темата за противодействието има един момент, който е равен по важност на сбора от всички изброени до тук действия и това е: редовното получаване на конфиденциална информация (чрез технически средства, вербувани информатори, обработка на документи и др.) от средите, които са заинтересовани от премахването на охраняваната персона (конкуренти, политически противници).

Тази информация, освен че дава инициативата на охраната в борбата ѝ с терористите, но е и единствената възможност за противодействие на една оформяща се тенденция (Индира Ганди, Карамански,...) атентатите да се извършват от членове на самата охрана.

IV. РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОХРАНИТЕЛИТЕ В ОХРАНИТЕЛНИЯ РОМБ В ЗАВИСИМОСТ ОТ БРОЯ ИМ, СЕКТОРИ НА НАБЛЮДЕНИЕ. ЗОНИ НА НАПАДЕНИЕ И ЗОНИ НА ВИДИМОСТ

1. Разположение на охранителите в охранителния ромб, сектори на наблюдение

Охранителите се разполагат така около охраняваната персона, че да осигурят защита и наблюдение във всички посоки и ако броят им позволява в повече от един охранителен кръг. Посоките се определят спрямо циферблата на часовника.

Охраняваният гледа в посока „12 часа“, т. е. посоката на движение на ромба е „12 часа“, посоката в дясно е „3 часа“, в ляво – „9 часа“, назад – „6 часа“.

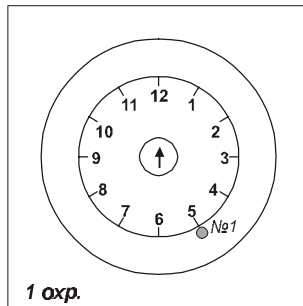
Ако охранителите са повече от един, пространството за наблюдение се разпре-

деля между тях на равни сектори. Секторите се препокриват.

а) един охранител

- позиция „5 часа“ на охранявания, на една ръка разстояние. От тази позиция охранителят едновременно наблюдава за охранявания и за обстановката, а в неудобната за наблюдение посока, охранявания е прикрит от тялото на охранителя.

Малкото разстояние позволява на охранителя да прикрие с тяло охранявания при нападение. Лявата ръка на охранителя е по-близо до охранявания и с нея той може при необходимост да го избута (или да го накара да се сниши), като едновременно с дясната ръка изважда оръжието си и открива огън.

- сектор на наблюдение – кръгово наблюдение (доколкото е възможно, разбира се)

б) двама охранители

№ 1 – старши на екипа

- позиция „5 часа“ на охранявания, на една протегната ръка разстояние

- сектор за наблюдение:

„9—5—1“

№ 2

- позиция „11 часа“ на охранявания, на разстояние 1—3 метра в зависимост от обстановката

- сектор за наблюдение:

„7—11—3“

в) трима охранители

№ 1 – старши на екипа

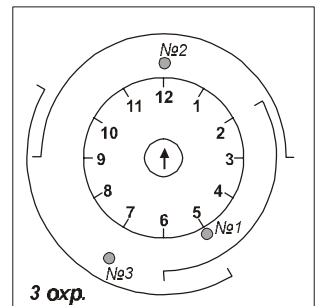
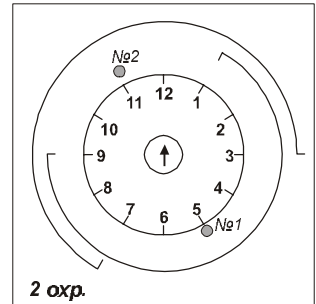
- позиция „5 часа“ на охранявания, на една протегната ръка разстояние

- сектор за наблюдение:

„6—5—2“

№ 2

- позиция „12 часа“ на охранявания, на разстояние 1—3 метра в зависимост от обстановката

- сектор за наблюдение: „9—12—3“

№ 3

- позиция „7 часа“ на охранявания, на разстояние 1—3 метра в зависимост от обстановката

- сектор за наблюдение: „10—7—5“

Охранителят в тази позиция трябва да следи и за правилното разположение на колегите си в охранителния ромб.

г) четирима охранители

Бройката вече позволява организирането на два охранителни кръга.

№ 1 – старши на екипа

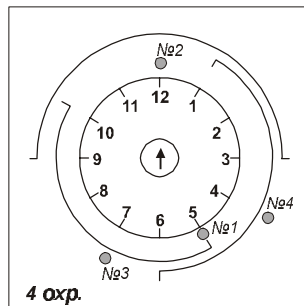
- позиция „5 часа“ на охранявания, на една протегнатата ръка разстояние

- сектор за наблюдение: кръгово (по възможност)

Охранителят в тази позиция сам образува вътрешния кръг на охрана.

№ 2

- позиция „12 часа“ на охранявания, на раз-

стояние 1—3 метра в зависимост от обстановката.

- сектор за наблюдение: „9—12—3“

№ 3

- позиция „7 часа“ на охранявания, на разстояние 1—3 метра в зависимост от обстановката.

- сектор за наблюдение: „10—7—5“

Охранителят в тази позиция следи и за правилното разположение на колегите си в охранителния ромб.

№ 4

- позиция „4 часа“ на охранявания, на разстояние 1—3 метра в зависимост от обстановката

- сектор за наблюдение: „1—4—6“

2. Зони на нападение и зони на видимост

а) зони на нападение

- непосредствена (0—5 метра) – нападението може да стане мигновено (с хладно или огнестрелно оръжие), всички обекти са опасни.

- близка (5—20 метра) – нападението може да стане с леко стрелково оръжие (пистолет, автомат) или с граната.

- зона на професионалното оръжие (20—300 метра) – нападението може да

стане с гранатомет, снайпер.

б) зони на видимост

- близка (0—50 метра)

- далечна (50—500 метра) – пределното разстояние, на което може да се види опасността и да се оцени обстановката е 500 метра.

V. ДЕЙСТВИЕ НА ОХРАНИТЕЛИТЕ В РАЗЛИЧНИ ТАКТИЧЕСКИ СИТУАЦИИ

1. Действие в случай на нападение срещу охранявания

А. нападението е в сектора на наблюдение на охранителя

1) ИЗВИКВА, за да предупреди екипа. Нормално е охранителят, в чиито сектор на наблюдение и охрана става нападението, да види нападателя преди колегите си. Затова най-напред той трябва да извика, за да предупреди останалите от екипа. Това предупреждение е команда за екипа да реагира на нападението и то съдържа само две думи. Първата дума носи информация за оръжието, с което се извършва нападението, а втората дума – за посоката от която се извършва. Вече казах, че посоките се

дават спрямо циферблата на часовника (охраняваният гледа в посока 12 часа, откъм гърба му е 6 часа, точно на дясно – 3 часа, точно на ляво – 9 часа). Информацията в тия две думи е достатъчна екипът да реагира мигновено на опасността по начин, който е отработен на тактическите тренировки. Например, нападателят атакува с пистолет и се намира точно вдясно. Нормално е той да бъде видян първо от охранителя, който се намира вдясно от охранявания. Предупреждението-команда ще бъде „ЦЕВ-ТРИ“. Това информира по възможно най-краткия начин за вида на оръжието на нападателя (огнестрелно) и посоката, от която е нападението (точно от дясно на охранявания).

2) ПРИКРИВА охранявания. Едновременно с извикването, охранителят, в чиито сектор става нападението, изважда оръжието си и се премества бързо така, че да застане между нападателя и охранявания.

3) ОТКРИВА ОГЪН за отблъскване на нападението.

4) УЧАСТВА В ЕВАКУИРАНЕТО на охранявания от и. м. а.

Б. нападението не е в сектора на наблюдение на охранителите

В този случай е нормално охранители-

те да не видят нападателя, а да реагират на предупреждението-команда на охранителя, в чийто сектор става нападението.

1) Единият от охранителите, който е най-близо до охранявания (това обикновено е старшият, освен в случая, когато нападението става в неговия сектор на наблюдение) принуждава охранявания да приклекне (за да е по-малка цел) или го избутва от линията на атака, като едновременно го прикрива с тяло и открива огън за отблъскване на нападението.

2) Евакуират охранявания от и. м. а. като го прикриват плътно с телата си и водят огън за отблъскване на нападението.

Действията на охраната в случай на нападение от различни посоки трябва периодично да се отработват на тактически тренировки, като се отчита и възможността за атака от повече от една посока.

**ОСНОВНАТА ЗАДАЧА НА ОХРАНАТА
ПРИ НАПАДЕНИЕ Е БЪРЗОТО
ИЗМЪКВАНЕ НА ОХРАНЯВАНИЯ ОТ
ЗОНАТА НА АТАКА!!!**

2. Действие на охраната при ситуации, в които охраняваният е най-уязвим и които са най-подходящи за евентуална атака от терористи

Ежедневният маршрут на охранявания включва такива точки, през които той задължително преминава и то в точно определен интервал от време. Полицейската статистика показва, че по-голямата част от нападенията се извършват в точно такива точки, които за удобство, както вече казахме, наричаме **ИДЕАЛНИ МЕСТА ЗА АТАКА** – и. м. а. (или **ИМА**). Припомням характеристиките на тия точки:

- възможност нападателите да заемат незабелязано позициите си преди атаката;
- числено превъзходство на нападателите по време на атаката;
- огневи полета за оптимално използване на оръжията;
- възможност за бягство на нападателите след атаката.

Обикновено тия точки са близо до дома на охранявания или до местоработата му и ако направим обобщение, ще сведем ситуациите до следните:

- а) излизане от сграда;
- б) качване в автомобил;
- в) слизане от автомобил;

- г) влизане в сграда;
- д) пътно произшествие.

А. Действие на охраната при излизане на охранявания от сграда

В този случай е необходимо да се създадат поне 2 кръга на охрана – вътре в сградата и извън сградата (разбира се, че с един охранител това е невъзможно).

- Проверяват се входа, пощенските кутии, саксии, входовете на килери и мазета за новопоявили се съмнителни предмети и хора.

- По възможност се поставят охранители на горната и долна площадки на етажата на охранявания.

- Проверява се около входа по маршрута за извеждане на охраняемия за съмнителни коли и предмети (проверките да се извършват със специално обучено куче или с прибори за откриване на взривни вещества).

- Оглеждат се съседните сгради за позиции на снайперисти

- Автомобилът е с работещ двигател в готовност веднага да потегли, за да вземе охранявания в поне два различни маршрута.

Б. Действие на охраната при качване на охранявания в автомобил

- Времето между излизането от сградата и качването в автомобила трябва да бъде много кратко.

- С излизането на охранявания от сградата, автомобилът потегля и спира в някаква произволна точка около входа на сградата. Там качването става по възможно най-бързия начин.

- Обикновено охранявания сяда задно дясно, но това не е задължително.

- Охранителите осигуряват кръгово наблюдение и отбрана в момента на качването на охранявания, като едновременно с това правят така, че той да влезе с максимално възможната бързина в автомобила.

- Веднага след него влизат и те, като тяхното влизане може да стане (и е за препоръчване да стане) на бегом във вече потеглящия автомобил.

В. Действие на охраната при слизане на охранявания от автомобил

- В момента на спирането на автомобила по възможно най-бързия начин охранителите излизат и осигуряват кръгово наблюдение и отбрана.

- След излизането на охранявания веднага около него се оформя охранителния ромб.

И тъй като това е „идеално за атака място“ за препоръчване е охранителния ромб по най-бързия начин да го напусне.

Г. Действие на охраната при влизане в сграда

- Да се създадат поне 2 кръга на охрана (вътре в сградата и извън сградата).

- Да се провери маршрута на охранявания за съмнителни лица и взривни вещества с прибор за откриването им или със специално обучено куче (вътре в сградата и извън сградата).

Д. Действие на охраната при пътно проишествие (задръстване)

- Веднага да се осигури кръгово наблюдение и отбрана.

- Да се провери не е ли инсценировка.

- Да се потърсят маршрути за измъкване от задръстването (проишествието).

Действията се разпределят между охранителите в зависимост от броя им, а старшият на екипа ги ръководи по радиостанциите или чрез договорени сигнали. За по-

голяма яснота ще покажа примерното разпределение на действията между трима охранители в изброените тактически ситуации.

Това е минималната бройка, при която можем да говорим за два кръга на охрана – вътре в сградата и извън сградата.

2.1 Примерни задължения на охраната при излизане на охраняемия от сграда (дома му)

а) на старшия на екипа

- 1) Ръководи екипа за създаване на поне 2 кръга на охрана (вътре в сградата и извън нея).
- 2) Лично проверява входа, пощенските кутии, саксии, странични врати и помещения, асансьори за новопоявили се съмнителни предмети.
- 3) При възможност поставя охранител на площадката на горния етаж.
- 4) Извежда охраняемия от дома му (офиса му)
- 5) Оръжието му е в готовност за стрелба.
- 6) Поддържа радиовръзка с екипа и при явни признаци за опасност или съмнения за такива организира действието на екипа по предварително отработен резервен вариант.

б) на охранителя

- 1) Осъществява външния кръг на охрана:
  - проверява около изхода за новопоявили се съмнителни коли и предмети (по възможност с прибор за откриване на взривни вещества)
  - оглежда съседните сгради за възможни позиции на снайперисти
  - остава до входа отвън
- 2) Оръжието му е в готовност за стрелба.
- 3) Поддържа радиовръзка с №1 (старшия) и визуална с №2 (шофьора).
- 4) При явни признаци за опасност или съмнение за такива съобщава на №1 и №3 и действа по указание на №1.

в) на шофьора

- 1) Изчаква в колата със запален двигател на място, от където би могъл да вземе охранявания в точки поне за 2 различни маршрута.
- 2) Наблюдава за други МПС, които биха могли да предизвикат задръстване или да осъществят преследване.
- 3) При явни признаци за опасност или съмнения за такива съобщава на №1 и №2 и действа по указание на №1.

2.2 Примерни задължения на охраната при качване на охранявания в автомобил

а) на старшия

- 1) Излиза след охранявания и върви зад него в позиция „5 часа“.
- 2) При самото качване на охранявания в автомобила (задно дясно) преминава в позиция „9 часа“ на охранявания; наблюдава сектор 11—9—5 на автомобила.
- 3) След влизането на охранявания, на бегом се качва задно ляво.

б) на охранителя

- 1) Отваря вратата на сградата пред охранявания и го повежда към автомобила в позиция „12 часа“ на охранявания.
- 2) Отваря задна дясна врата на автомобила пред охранявания и преминава в позиция „3 часа“ на охранявания.
- 3) Обръща се с гръб към автомобила и наблюдава сектор 1—3—7 спрямо автомобила.
- 4) Изчаква №1 да отвори задна лява врата и бързо сяда до шофьора.

в) на шофьора

- 1) Подхожда бързо към точката на качване.
- 2) Изчаква качването на охранявания и

екипа

- 3) Наблюдава сектор 10—12—2 спрямо автомобила.
- 4) Потегля бързо веднага след качването на екипа.

2.3 Примерни задължения на охраната при излизане на охранявания от автомобил

а) на старшия

- 1) Излиза от задна лява врата на автомобила и на бегом отива до задна дясна врата.
- 2) Застава в позиция „5 часа“ спрямо автомобила и наблюдава сектор 5—8—12.
- 3) Изчаква излизането на охранявания от автомобила и тръгва в „охранителния ромб“ в позиция „5 часа“

б) на охранителя

- 1) Излиза от предна дясна врата.
- 2) Отваря задна дясна врата и застава с гръб към атомобила.
- 3) Наблюдава сектор 12—3—6.
- 4) Изчаква излизането на охранявания и тръгва в „охранителния ромб“ в позиция „12 часа“.

в) на шофьора

- 1) Спира автомобила на указано от №1 място.

- 2) Изчаква със запален двигател слизането на екипа от автомобила.
- 3) Наблюдава сектор 9—12—3.

2.4 Примерни задължения на охраната при влизане на охранявания в сграда

а) на старшия

- 1) Ръководи екипа за създаване поне на 2 кръга на охрана.
- 2) Влиза след охранявания в сградата и върви след него.
- 3) Оглежда по маршрута на придвижване за съмнителни предмети и лица (по-добре е това да се прави от дозорен екип при възможност).
- 4) Оръжието му е в готовност за стрелба.
- 5) Поддържа радио връзка с екипа.

б) на охранителя

- 1) Влиза преди охранявания в сградата и върви пред него.
- 2) Оглежда маршрута за съмнителни лица и предмети.
- 3) Оръжието му е в готовност за стрелба.
- 4) Поддържа радиовръзка с екипа.

в) на шофьора

- 1) Стои в автомобила със запален двигател.
- 2) Води кръгово наблюдение.

- 3) Поддържа радиовръзка с екипа.
- 4) При явни признаци на опасност или съмнения за такива докладва на №1 и действа по негови указания.

2.5 Примерни задължения на охраната при пътно произшествие, задръстване

а) на старшия на екипа

- 1) Набелязва си маршрут за незабавно безопасно изнасяне от мястото на произшествието с автомобила или пеш.
- 2) При необходимост извежда охранявания от автомобила и пешком по най-бързия начин се отдалечават от задръстването.
- 3) Намира се в позиция „5 часа“на охранявания.

б) на охранителя

- 1) Веднага излиза от колата и проверява ситуацията.
- 2) Поддържа радио и визуална връзка с екипа.
- 3) На бегом се качва в автомобила по маршрута за изнасяне от задръстването.
- 4) При необходимост от преход пеш, се включва в „охранителния ромб“ в позиция „11 часа“.

в) на шофьора

- 1) Изчаква със запален двигател.
- 2) Има готовност за незабавно потегляне.

VI. ПСИХОЛОГИЯ НА ОХРАНИТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

1. Правила за поведение в екипа:

- отнасяй се с колегите си, така както искаш те да се отнасят с теб;
- хората са като огледало;
- дружелюбието е заразително;
- търси и подчертавай единомислието;
- говори кратко;
- помисли няма ли да засегнеш някого;
- чужди тайни не доверявай;
- с ядосан не говори много;
- не пренасяй лошото си настроение;
- заповеди се отдават под формата на въпрос, ако ситуацията не е напрегната.

2. Визуална психодиагностика

Ако информацията за истинското емоционално състояние на хората е 100 %, то тя може да бъде получена съответно от:

- думите им - 10 %
- гласа им (тон, интонация) - 30 %
- поглед, жестове, мимика - 60 %

Гняв и агресия се изразяват чрез:

- мускулите на челото са свити и придават на очите навъсен и застрашителен вид;
- ноздрите са разширени и приповдигнати;
- устните или плътно стиснати или изтеглени назад оголват зъбите;
- лицето почервенява;
- зениците се свиват;
- юмруците се свиват;
- вените на ръцете и на шията започват усилено да пулсират;
- дишането става бързо и повърхностно;
- блестящ поглед;
- изпотяване;
- преглъщане и облизване на устните.

Типична реакция на нападателя е:

- рязко побеляване на лицето;
- внезапно свиване на зениците;
- учестене и шумно дишане през носа.

ЗА ДА ПРЕДВИДИШ РЕАКЦИИТЕ НА ЧОВЕК, АВТОМАТИЧНО ОТБЕЛЯЗВАЙ ПРОМЕНИТЕ В:

- израза на очите;
- големината на зениците (свиване, разширяване);
- цвета на лицето (почервенява, побелява);
- пулса (на шията или слепоочията);
- дишането (движенията на гръдния кош, основата на шията);
- сухостта на устата (преглъщане на слюнката или облизване на устните);
- потливостта на кожата (длани, лице);
- тремора на мускулите (треперене на ръце, пръсти, части от лицето).

СТРЕЛКОВА ПОДГОТОВКА

На етапа „атака“ единственият начин да бъдат спрени атентаторите е точната стрелба. Струва ми се излишно да убеждавам читателите в значението на добрата стрелкова подготовка за персоналните охранители.

Ще повторя само, че точният изстрел е последното средство, с което охранителят разполага за да изпълни основната си задача: опазване живота на охранявания.

I. ЮРИДИЧЕСКИ ПРАВИЛА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОГНЕСТРЕЛНО ОРЪЖИЕ

Употребата на огнестрелно оръжие е достатъчно сериозна работа, за това съм длъжен да цитирам и един достатъчно сериозен документ, до който неминуемо се стига в такива ситуации – „**Наказателния кодекс**“.

Чл. 12 НК (1) Не е обществено опасно деянието, което е извършено при неизбежна отбрана – за да се защитят от непосредствено противоправно нападение държавни или обществени интереси, личността или правата на отбраняващия се или на

другото чрез причиняване вреди на нападателя в рамките на необходимите предели.

(2) Превишаване пределите на неизбежна отбрана има когато защитата явно не съответства на характера и опасността на нападението.

(3) Деецът не се наказва, когато извърши деянието или превишаване пределите на неизбежната отбрана, ако това се държи на уплаха или смущение.

Чл. 13 НК (1) Не е обществено опасно деянието, което е извършено от някого при крайна необходимост – за да се спаси държавни или обществени интереси, както свои или на друго лице или имотни блага от непосредствена опасност, която деецът не е могъл да избегне по друг начин, ако причинените от деянието вреди са по-малко значителни от предотвратените.

(2) Няма крайна необходимост, когато самото отбягване на опасността съставлява престъпление.

Ще се опитам да направя едно кратко тълкуване на чл.12:

Употребата на оръжие се допуска от закона при неизбежна отбрана.

За да има неизбежна отбрана трябва да има нападение. То може да бъде насочено

срещу различни защитени от закона интереси на отбранявания се – живот, здраве, лична собственост, лична и полова свобода.

Неизбежна отбрана е допустима и срещу длъжностни лица (включително и полицаи), когато става дума за очевидни престъпления – кражба, грабеж, убийство.

Неизбежната отбрана не се санкционира само, ако се приложи срещу НЕПОСРЕДСТВЕНО НАПАДЕНИЕ – т. е. нападението трябва вече да е започнало, но още да не е завършило и да не е фиктивно. Приложена извън този времеви интервал (началото и края на нападението) неизбежната отбрана се превръща в престъпление.

При нападение с огнестрелно оръжие за начало на нападението се счита моментът на изваждането на оръжието, а не моментът на насочването му – това дава шанс на охраната, ако нападателят не е професионалист (но, както няколко пъти вече споменах, това се случва доста рядко).

При кражба например, ако крадецът бяга с откраднатата вещь се смята, че нападението продължава, но ако я остави – нападението се счита за завършило.

Защитата не трябва да преминава необходимите предели и трябва да засегне само нападателя, не бива да пострадат трети

лица. Увреждането на нападателя трябва да е само толкова, колкото да отблъсне нападението. Под внимание се взема: какви интереси са засегнати, личността на нападателя, средствата за нападение, мястото на нападението, интензивността му, броя на нападателите.

Ако при неизбежна отбрана се преминат границите и нейната степен явно не съответства на степента на нападение, то тогава самата неизбежна отбрана започва да се тълкува като нападение.

Ако бъдат засегнати интересите на трети лица, то неизбежната отбрана се тълкува като непредпазливо деяние.

Все пак в закона няма изискване защитаващият се да причини минимално възможните вреди на нападателя, за да спре нападението, а при уплах и смущение превишаването на границите на неизбежната отбрана е допустимо.

(С облекчение приключвам с тая хлъзгава материя).

II. МЕРКИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ ПРИ БОРАВЕНЕ С ОГНЕСТРЕЛНО ОРЪЖИЕ. ПОДДЪРЖАНЕ И СЪХРАНЕНИЕ НА ОРЪЖИЕТО

1. Мерки за безопасност при боравене с огнестрелно оръжие

Това е тема, по която може да се пише много без да бъде изчерпана.

За това съм подбрал само 5 правила, които са достатъчно малко, за да се запомнят и достатъчно важни, за да осигурят безопасност:

- 1) **Не го изваждай от кобура, ако няма да го използваш!**
- 2) **Не го насочвай към хора, ако няма да стреляш!**
- 3) **Изпразването и разреждането да става винаги на точно определено място, като цевта се насочва към безопасно направление.**
- 4) **Във всички случаи освен при стрелба, веднага след изваждането на пистолета от кобура извади от него пълнителя!**
- 5) ***Винаги преди да дадеш „контролен изстрел“ проверявай няма ли патрон в цевта (при тази проверка пълнителят трябва да е изваден!!!; изтегля се затворната рама в крайно задно положение***

ние и се задържа посредством затворната задръжка; поглежда се отзад откъм патронника – в никакъв случай не отпред откъм цевта!!!; ако в патронника няма патрон затворната рама се освобождава посредством затворната задръжка; насочва се цевта в безопасно направление и се натиска спусъка, за да се даде „контролен изстрел“).

2. Поддържане и съхранение на оръжието

Правилното поддържане и съхранение на оръжието гарантира безотказната му стрелба.

а) ежедневен преглед

- проверява се за ръжда, замърсяване, пукнатини и побитости;
- проверява се действието на затвора, затворната задръжка, ударно спускателния механизъм;
- проверява се изправността на мушката и мерника;
- проверява се чистотата на канала на цевта (раздуване, раковини, омедняване, драскотини);
- провери смазването.

б) разглобяване

* **непълно разглобяване:**

- изважда се пълнителят, отделя се зат-

ворът и цевта (ако е свободна), изважда се възвратната пружина.

Прави се при чистене, смазване, ежедневен преглед.

* пълно разглобяване:

- прави се непълно разглобяване и след това се разглобява ударно спускателния механизъм.

Необходимо е при ремонт, много силно замърсяване, смяна на смазката.

Честото пълно разглобяване не се препоръчва, защото ускорява износването на частите.

в) почистване

- прави се ежедневно преди поставяне в касата;
- след стрелба веднага се чисти и смазва, а следващите три дни всеки ден се чисти със спрейове за почистване и след това се смазва;
- ако не се използва, почиства се поне веднъж на 7 дни.

г) смазване

Оръжието се смазва след всяко почистване, за да не корозира:

- течна смазка от +15 до -50 градуса;
- твърда смазка от +5 до +50 градуса.

III. ЗОНИ НА ПОРАЖЕНИЕ В ЧОВЕШКОТО ТЯЛО. ВИДОВЕ БОЕПРИПАСИ, ПОРАЗЯВАЩО ДЕЙСТВИЕ

1. Зони на поражение

а) несмъртоносни

- рамене – улучват се трудно;
- колене – улучват се трудно;
- таз – попадение с най-голяма ефективност, действа повалящо.

б) смъртоносни

- основа на мозъка (под носа, зад ухото) – моментална смърт;
- „Т“ зоната (от веждите до гръдната кост).

2. Поразяващо действие на огнестрелното попадение

То зависи от: вида на оръжието, муницицията, мястото на попадение и физическото състояние на улучения.

- вид на оръжието – поразяващо действие е пропорционално на калибъра му и на скоростта на куршума.

- муницията – за едно и също оръжие поразяващото действие на боеприпасите е в следния ред:

- куршуми „дум-дум“;
- оловни куршуми с кух връх;

- оловни куршуми с кух връх и с частична обвивка;
- плътен оловен куршум;
- плътен оловен куршум с цяла обвивка.

Т. е. поразяващото действие на куршума зависи от степента му на деформиране при преминаването му през човешкото тяло.

От друга страна пробивната сила на куршума срещу прегради е в обратна зависимост от степента му на деформация.

Задачата на охраната е да отблъсне нападение, а не престрелка с барикадирал се противник. Това трябва да се има предвид при избора на боеприпаси.

- мястото на попадението - вече споменах зоните на попадение в човешкото тяло, с моментален ефект е попадението в малкия мозък. При всяко друго попадение (даже и в сърцето) нападателят може да продължи да стреля още 5 секунди.

- физическо състояние на улучения - по-вероятно е нападателят да е с намалена чувствителност към болката – дори и да не е дрогиран, високото му ниво на адреналин ще има подобен ефект.

3. Шок от нараняването

Проникващият в тъканта куршум образува канал и предизвиква шокова болка.

Нейния ефект е непредвидим – улуче-

ният може въобще да не даде признак на болка, а може и да умре от шока, дори и попадението да не е в смъртоносна зона.

Най-голям шок при нараняване предизвикват сачмите и попадналите с много бърза последователност в тялото куршуми.

Две последователни попадения с интервал по-малък от 1 сек., действат като четири.

Стреляй дублети!

IV. ПОВЕДЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА ПРЕСТРЕЛКА

* **Основна задача на охранителя е опазването на живота на охранявания.**

* **В престрелка се влиза само, ако е наложено от основната задача.**

* **Елиминирането на нападателите не е самоцел, а начин да се изгълни основната задача.**

* 90 % от нападенията с пистолет са от дистанция под 7 метра.

* **Ако дистанцията е под 5 метра се намиращ в „зоната на смъртта“ – всеки изстрел е смъртоносен.**

* **Води така наблюдението (особено в ИМА), че в най-лошия случай да стреляш едновременно с нападателя!!**

* **Въвлечен ли си в престрелка: !!!!!**

- **ако дистанцията е над 10 метра първо потърси прикритие**
- **ако дистанцията е под 10 метра веднага отвърни на огъня снижен в „полицейски клек“**
- **изтегли се по най-бързия начин от и.м.а. като прикриваш охранявания (но не бягай !!)**
- **ползвай прикрития, прикривай лявата си страна**
- **не се показвай над прикритието, а в страни от него**
- **не се показвай два пъти от едно и също място**
- **използвай опората на ръцете си, а не на оръжието**
- **отчитай рикшетното действие на куршумите**

От психологическа гледна точка най-важни при престрелка са самообладанието, волята за оцеляване и хладнокръвните действия, но в крайна сметка емоциите са толкова силни, че всеки действа така, както е тренирал!!

IV. ИЗБОР НА ОРЪЖИЕ

Доброто оръжие трябва да е надежно и с голямо поразяващо действие. С достатъчно основание можем да приемем, че показателите за надежност за различните марки късоцевно оръжие се доближават. Освен това с всяко огнестрелно късоцевно оръжие от познатите ни калибри е възможно да бъде прострелян смъртоносно евентуален нападател.

Но е много трудно в състояние на стрес да бъде улучена смъртоносна зона.

За това е необходимо **всеки куршум, попаднал в тялото на нападателя да има неутрализиращ ефект**, т. е. всеки куршум да има:

- 1) Достатъчно поразяващо действие, ако е насочен срещу човек.
- 2) Достатъчна пробивна сила, ако е насочен срещу автомобил.
- 3) Кинетична енергия поне 500 джаула.

Ако веднага преведем на разбираем език казаното до тук, то ще звучи така:

Добро късоцевно оръжие за охранителите се счита оръжие за 9 милиметрови парпатрони и скорост на куршума по-голяма от 350 метра в секунда (т. е. дължина на цевта по-голяма от 90 милиметра).

Големият парпатрон води до изисква-

нето системата на автоматиката да е на принципа „движение на свободната цев“.

Споменах системата на автоматиката, тъй като въпросът „пистолет или револвер?“ при персоналната охрана може да се смята за решен (за разлика от полицията, например).

Пистолетите са по-компактни и определено са по-удобни за телохранителите от предния отряд и непосредствената охрана (сега ще говорим само за тяхното въоръжение, тъй като за въоръжението на отряда за тактическа поддръжка може да се напише цяла книга).

Освен това, за предпочитане са пистолетите с двойно действие на спускателния механизъм – т. н. „дубъл акшън“, пред пистолетите с единично действие на спускателния механизъм – т. н. „сингъл акшън“. Първите могат да бъдат носени с патрон в цевта и спуснато чукче на ударно-спускателния механизъм. Това позволява първият изстрел да бъде даден достатъчно бързо без издърпване на затворната рама с ръка, за да бъде вкаран патрон в цевта. Едновременно с това усилието върху спусковата скоба, за да бъде произведен първия изстрел, е увеличено двойно и е от порядъка 4—6 кг, което предпазва от случайно произвеждане на изстрел.

Конструкторите се опитват да намерят ново решение на този проблем – безопасното носене на пистолет с патрон в цевта – пистолетите „Глок“ са с единично действие на спускателния механизъм, но с допълнителен предпазител, монтиран върху спусковото лостче. Някои от образците „Хеклер и Кох“ са с допълнителен предпазител върху предната част на ръкохватката. Може би от консервативност, аз предпочитам стария вариант – пистолет с двойно действащ спускателен механизъм със спуснато чукче.

Ето някои пистолети, които удовлетворяват изискванията за дулната енергия на куршума*:

- всички модели „Глок“ (без 26 и 27)
- Щаер GB, Браунинг Хай Пауер МК-2, FN BDA
- Узи, Джерико 941
- Стар - 30 М
- Берета 1951 (Б-92, Б-93, Б - 951, Б - 8000)
- Бернардели, Танфолио - ТА 90
- Колт М 9, SW 9 F
- Валтер (P1, P 5, P 88, P 99)
- Хеклер и Кох (М 8, М 13, P 93, VP 70 Z:, USP 9, USP 40)
- CZ - 75

- Зиг Зауер (Р 226, Р 228), Сфинкс АТ 2000.

Необходимо е да кажа няколко добри думи за добрите стари „Макаров“ 9 по 18 и „ТТ“ 7.62. Със своята дулна енергия съответно 303 джаула за „Макаров“ и 508 джаула за „ТТ“ и доказаната си надежност, те са многократно по-евтини от изброените по-горе и представляват една нелоша тяхна алтернатива.

А новият български „Аркус“ 9 по 19 съчетава ниска цена, надежност и кинетична енергия на куршума 500 джаула.

И с това темата за избор на оръжието, като че ли се изчерпи. Естествено, не съм изброил всички подходящи марки пистолети, но ако имате съмнения относно пригодността на определена марка, спокойно може да се запознаете с техническите им характеристики и да прецените сами.

VI. ПРОСТРЕЛВАНЕ НА ОРЪЖИЕТО (ПРОВЕРКА БОЯ НА ПИСТОЛЕТА И ПРИВЕЖДАНЕ КЪМ НОРМАЛЕН БОЙ)

1. Малко теория

Върху траекторията на куршума оказват влияние много фактори. Поради тази

причина, дори и при идеално прицелване, при абсолютно еднакви боеприпаси и метеорологични условия попаденията няма да бъдат в една точка, а ще са разсеяни около така наречената „Средна точка на попаденията“ (СТП).

Целта на прострелката е средната точка на попаденията (СПТ) да съвпадне с точката на прицелване (или за някои образци оръжие да е на определено разстояние над нея). За пистолетите на охранителите е по-добре средната точка на попаденията да съвпада с точката на прицелване.

Определянето на средната точка на попаденията не е сложно – необходима е само линейка.

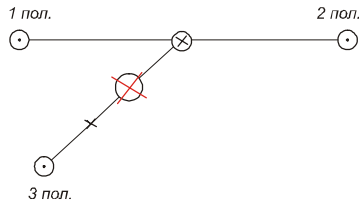
- **СТП на 2 попадения** – намира се точно в средата на линията, свързваща двете попадения.

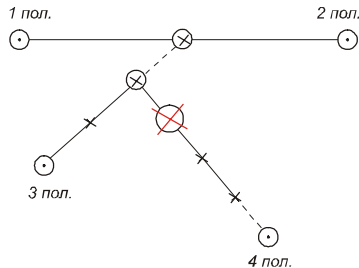
- **СТП на 3 попадения** – определя се СТП на двете попадения, тя се свързва с третото попадение. Получената линия се дели на три равни части и за СТП на трите

попадения се избира точката, която е два пъти по-близо до СТП на двете попадения.

- **СТП на 4 попадения** - определя се СТП на трите попадения и се свързва с четвъртото. Линията се дели на 4 равни части и за СТП на четирите попадения се избира точката, която е три пъти по-близо до СТП на трите попадения.

2. Кога се прави прострелка ?

- при покупка или получаване на нов пистолет;

- при ремонт или подмяна на части, от които зависи боя на пистолета (цев, мерни прибори);
- при деформация или съмнение за деформация на мерните прибори;
- при големи отклонения на попаденията по време на стрелба;
- периодично след изтичане на определен период от време или след изстрелване на определен брой патрони.

3. Подготовка за прострелка

а) подготовка на пистолета

- извършва се нормалната подготовка за стрелба, като особено внимание се отделя на цевта и на мерните прибори (да няма побитости, да са добре закрепени, да няма странично плъзгане, маркировките да не са разместени).

б) подготовка на патроните

- да са от една партида, кернировката им да е добра (да не се върти куршумът в шийката на гилзата), да няма ръжда и деформации.

Прострелката се извършва с патрони с обикновен куршум. Патроните трябва да се пазят от пряка слънчева светлина или от студа през зимата. Кутийката се отваря

непосредствено преди пълненето на пълнителя и веднага след това се затваря. Оптималната температура за прострелване на пистолета е 18 °С (градуса Целзий).

в) подготовка на стрелбицето

- желателно е разстоянието от огневия рубеж до мишените да е 25 метра, огневия рубеж да е защитен от вятър, да има упор за стрелящата ръка.

г) подготовка на принадлежностите

- линейка за определяне на СТП
- кръг с диаметър 15 см за определяне максимално допустимото отклонение на попаденията

- инструменти за коригиране на мерните прибори.

- мишена за прострелка – добре е да се подготви специална мишена за прострелка, която да осигури точното примерване. Тъмната част на мишената да е правоъгълник, който на 25 метра да се вижда широк толкова, колкото широка се вижда мушката в протегнатата ръка на стрелеца. Примерването става в основанието на тъмната част и за точка на примерване се приема средата на долната страна на тъмната част на мишената. Може да се използва и стандартна кръгова мишена с диаметър на тъмната

част 20 см – примерването да бъде в основанието на тъмния кръг.

Подготвят се и необходимите за всяка стрелба принадлежности като: прибори за почистване, смазка или спрейове, свещ за опушване на мерните прибори (ако е необходимо).

4. Прострелване на пистолета

Поставя се на 25 метра подготвената мишена (през точката на прицелване се прекарват хоризонтална и вертикална линии за измерване на отклонението на СТП от точката на прицелване). Точката на прицелване трябва да е на височината на очите на стрелеца. Произвеждат се последователно 4 изстрела с еднообразно прицелване. Използва се упор за стрелящата ръка (да не се опират нито китката, нито пистолета, а ръката малко след китката). Попаденията трябва да са в кръг с диаметър 15 см, ако някое от попаденията е извън този кръг, то не участва при определянето на средната точка на попаденията (изясняват се причините за отклонението на това попадение и може да се направи нова серия от 4 изстрела). Определя се СТП на попаденията, които са групирани в кръг с диаметър 15 см. Измерва се отклонение-

то на средната точка на попаденията от точката на прицелване по вертикала и по хоризонтала. Премества се мерника в необходимата посока за приближаване на СТП към точката на прицелване – в каквата посока искаме да преместим попаденията, в такава посока преместваме мерника. В зависимост от разстоянието между мерника и мушката преместването на мерника на 1 мм премества попаденията с 15—20 см (за мишена поставена на 25 м).

Пример: Определили сме СТП на 4 попадения и тя се намира 14 сантиметра нагоре и 10 сантиметра надясно от точката на прицелване. Следователно трябва да „преместим попаденията“ 14 см надолу и 10 см наляво. Накъдето искаме да преместим попаденията – натам местим мерника. В този случай трябва да преместим мерника надолу и наляво. Много е удобно, ако мерникът има регулировъчни винтчета. Ако няма такива винтчета, преместването по вертикала става чрез подмяна с повисока или по-ниска пластина на мерника, а по хоризонтала чрез избутване на мерника вляво или вдясно.

Сериите от по 4 изстрела, определянето на средната точка на попаденията (СТП) и преместването на мерника се повтарят докато отклонението на СТП от точката

на прицелване стане по малко от 5 см независимо в каква посока.

Следователно СТП трябва да се намира в кръг с радиус 5 см, описан около точката на прицелване.

VII. ОБУЧЕНИЕ ПО СТРЕЛБА

Прецизната стрелба (или спортната стрелба по неподвижни мишени) няма да свърши работа на охранителя. Полицейската статистика показва, че хората владеещи отлично прецизната стрелба не се справят добре в динамичната ситуация на уличната престрелка.

Необходима е друга система на обучение, система при която да се отчита, че 90 процента от нападенията с пистолет стават на дистанция по-малка от 7 метра и са много скоротечни (със своето късоцебно оръжие охранителите могат да неутрализират атака с нож или пистолет в непосредствената и близката зона на нападение, но е много оптимистично да очакваме, че ще могат да противодействат срещу професионално дългоцебно оръжие на голяма дистанция).

Стрелковата техника на шерифите от филмите за Дивия запад не е лоша за практиката (има скорост и точност), но все пак

истината за обучението по стрелба не е точно там. Много малко хора биха постигнали задоволителна точност при бързата стрелба от хълбок (както е в уестърните), а и охранителите не могат да си носят pistolетите в открити кобури на бедрата.

Целта на обучението по стрелба е охранителят (човек със средно статистически способности) да може да улучва без проблем кръг с диаметър 20 см на дистанция 10 м за 0.7 секунди, ако оръжието е в открит кобур или за 1 секунда, ако оръжието е в кобур под самото.

1. Видове стрелба в зависимост от разстоянието до целта

А. Стрелба на разстояния по-големи от 15 метра

Сега ще се наложи да си поговорим за **прецизната стрелба**, въпреки че в нейния чист вид тя не е подходяща за улична престрелка. За да се постигне точност при този вид стрелба в момента на изстрела pistolетът трябва да е абсолютно неподвижен в ръката на стрелеца и цевта трябва да сочи точно в центъра на мишената (е, това всъщност зависи от прострелването). За да бъде неподвижен pistolетът в ръката на стрелеца трябва да има минимално напре-

жение в мускулите на цялото му тяло, т. е. правилно избрана **СТОЙКА НА ТЯЛОТО**, правилно **ДИШАНЕ** и правилно **ДВИЖЕНИЕ НА ПРЪСТА, КОЙТО ТЕГЛИ СПУСКОВИЯ ЛОСТ**. За да бъде насочен pistolета точно там, където искаме **ПОГЛЕДЪТ НА СТРЕЛЕЦА ТРЯБВА ДА Е ФОКУСИРАН ВЪРХУ МЕРНИТЕ ПРИБОРИ**, а не върху мишената (поради особеността на човешкото око да фокусира или близки, или далечни предмети, но не едновременно и близки и далечни).

От приложните стрелби най-много се доближава до прецизната

приложната стрелба на големи дистанции (т. нар. „**позиция на Уивър**“)

- стойка на тялото:

Най-удобно е да се заеме стойка като за стрелба с пушка от рамо – краката на ширината на раменете, ходилата успоредни, тялото на около 30 градуса спрямо посоката на стрелбата, лявата ръка свита в лакътя и той подпрян в гръдния кош, дясната ръка държи pistolета, изпъната е колкото е възможно и десния юмрук е положен в лявата ръка „пръсти върху пръсти, палец върху палец“ (показалецът на лявата ръка може да се сложи пред спусковата скоба на pistolета, върху средния

пръст на дясната ръка или върху показалеца на дясната ръка вътре в спусковата скоба). Пръстите не стискат силно пистолета, но понеже лявата ръка тегли назад, а дясната натиска напред от рамото, пистолетът е хванат здраво, без да има напрежение в пръстите на ръцете. Това е много важен момент – пистолетът е хванат здраво, но няма напрежение в пръстите на ръцете.

- дишане

То трябва да бъде нормално – нито плитко, нито дълбоко. Спусъкът се натиска при издишан въздух (но не напълно), т. е. при минимално напрежение на мускулите на гръдния кош и оптимално снабдяване с кислород на организма. Произвеждането на изстрела трябва да стане не по-късно от 4 секунди след задържането на дишането.

- натискане на спусковия лост

Първо се убира плавно мекия спусък (пистолетът е насочен в направление към целта). После след прицелването и задържането на въздуха се убира и твърдия спусък, прави се с крайната фаланга на десния показалец. Трябва да се тегли точно назад по оста на пистолета – някои препоръчват, за да се избегне неволното придърпване на пистолета наляво при изтеглянето на спусковия лост с десния показалец, левият показалец да се слага върху

десния и да се тегли с левия показалец (ако спусковата скоба е достатъчно широка). Натискът върху спусковия лост трябва да е толкова плавен, че изстрелът да изненада стрелеца.

- фокусиране на погледа

Тук е една от принципните разлики между прецизната стрелба и уличната престрелка. При прецизната стрелба погледът се фокусира върху мерните прибори и това дава по-малко отклонение на цевта от желаната посока, но в уличната престрелка, когато сам си мишена е много трудно да се концентрираш в мерните прибори, а не в целта.

Приликата между прецизната стрелба и приложната стрелба на големи дистанции е в дишането и спускането, а разликата – в позицията на тялото и фокусирането на погледа. Бързината тук не е от толкова голямо значение, както при приложните стрелби на по-къси дистанции – тук по-важна е точността. Статистиката показва, че престрелките на големи дистанции стават много рядко.

Б. стрелба на разстояния от 2 до 15 метра

Това са дистанциите, на които основно се разиграват пистолетните дуели. Тук бързи-

ната и скоростта са еднакво важни. Стрелбата на тия дистанции няма почти нищо общо с прецизната стрелба. Стремештът е да се стреля максимално бързо, инстинктивно – преди отделеният адреналин да е накарал мускулите на тялото да треперят неконтролируемо. Насочването на пистолета става с тяло. Позицията за стрелба на тия дистанции е много характерна, съобразена е с биомеханиката и психологическия стрес на стрелеца, известна е под името **полицейски клек**.

Последователността на действията при заемането на позиция „полицейски клек“ е следната:

- Дясната ръка (за стрелец, който стреля с дясната ръка, а за левичар – е огледално) посяга към пистолета, четирите пръста обхващат ръкохватката, а едновременно с това палецът откопчава кобура (откопчалката на кобура трябва да е такава, че да се откопчава от палеца при обхващането на ръкохватката от останалите пръсти). По-добре е тя да не минава през ръкохватката на пистолета, а през затворната рама, защото е възможно при захващането да бъде притисната от дланта към ръкохватката и да затрудни изваждането на пистолета от кобура. (Дизайнерите на

кобури рядко се съобразяват с това изискване).

- Ако кобурът (най-удобното място за него, след дясното бедро, е десният хълбок) е закрит от сакото, дясната ръка първо отмята сакото (движението започва малко под края на ревера). Откриването на кобура може да стане и с движение на тялото – навеждане над кобура и лек импулс за завъртане на тялото на дясно. Това движение се прави едновременно с движението на ръката към ръкохватката, а може и да се съчетаят отмятането на сакото с ръка и навеждането над кобура – всеки трябва да опита как най-добре се получава при него.

- Дясната ръка с пистолета тръгва напред, на разстояние около 1 педя пред слънчевия сплит лявата ръка посреща дясната и я обхваща „пръсти върху пръсти – палец върху палец“. При позиция „полицейски клек“ показалецът на лявата ръка задължително се поставя пред спусковата скоба, защото движението се изпълнява с много голяма скорост. Палецът на лявата ръка трябва да се постави върху палеца на дясната, а пък той да е върху ложата на пистолета, а не върху затворната рама (тази грешка може да ви се

струва наивна, но се допуска често при тренировките за бързина и после при стрелбата води до нараняване).

- Тук има едно движение, което се прави само, ако пистолетът няма патрон в цевта! – веднага след изваждането на пистолета от кобура го посреща дланта на лявата ръка (палецът е към страната на мерника, а кутрето е към страната на мушката). Лявата ръка сграбчва за миг затворната рама, а дясната продължава движението си с ръкохватката напред. При този начин на зареждане се губи по-малко от 0.1 секунда (една десета от секундата) до произвеждането на изстрела.

- Двете ръце продължават движението си напред, пистолетът е обхванат между тях – едновременно с това се прави малка крачка напред с левия крак, толкова колкото петата на левия крак да дойде на нивото на пръстите на десния.

- Коленете се свиват, ръцете се изпъват напред – дясната бутка напред от рамото, лявата дърпа назад (също както при позицията за стрелба на големи разстояния).

- Гърбът се заобля, главата хлътва между раменете.

- В момента, в който пистолетът стигне нивото на очите или в момента, в който видиш мушката на фона на целта натис-

каш спусъка и стреляш (за разлика от стрелбата на голяма дистанция тук изтеглянето на спусъка не става плавно, а с максимално възможната бързина).

Всички описани до тук действия се изпълняват последователно за общото време 0.7 секунди. Седем десети от секундата !! – толкова е нормативът за американските полицаи. Моите наблюдения са, че след тримесечно обучение резултатите се стабилизират в интервала от 0.4 до 0.8 секунди при открит кобур.

Много е важна малката крачка напред с левия крак!! Тя се прави, за да не се осуква тялото или да не се завърта китката на стрелеца. При правилен захват на ръкохватката цевта на пистолетът сочи по продължението на предмишницата на стрелящата ръка (в случая дясната), освен това лявата ръка хваща малко по-напред от дясната и поради тези две причини при изпъването на ръцете цевта се отклонява малко наляво. Това може да се компенсира с осукване на тялото в кръста или с извиване на дясната китка, но най-добре е да се компенсира с малката крачка напред с левия крак. Дясната пета се завърта малко, така че лявото стъпало да сочи напред а дясното да е перпендикулярно на него

(петите са близо една до друга) – това позволява да се направи по-дълбок клек, което е за препоръчване, защото ставаш по-малка мишена.

В. стрелба на разстояния под 2 метра

На тия дистанции решаваща е бързината – целта е толкова близо, че е невъзможно да не улучиш, освен това не е за препоръчване да се приближава пистолета на разстояние, на което може да бъде избит с крак или отнет с ръце – за това оптималната позиция за стрелба на тия дистанции е **позицията за стрелба от хълбок**. Тя се изпълнява в следната последователност:

- хващането на ръкохватката и изваждането на пистолета от кобура са същите, както и при предишната позиция „полицейски клек“;

- ако пистолетът е без патрон в цевта, зареждането става подобно на зареждането при „полицейски клек“, но с тази разлика, че сега след изваждането на пистолета от кобура дясната ръка не тръгва напред с ръкохватката, а лявата ръка тегли назад затворната рама за да осъществи зареждането;

- веднага след зареждането (ако пистолетът е с патрон в цевта веднага след изваждането му от кобура) ръкохватката се

подпира на десния хълбок. Пистолетът е леко наклонен, така че затворната рама да не се докосва до тялото (до тялото са опрени стабилно основата на дланта и пълнителя)

- при нормалното хващане на пистолета (без извиване на китката) цевта е насочена по продължението на предмишницата. За да си спестим времето за развъртане на предмишницата по посока на целта (при изваждането на пистолета от кобура, тя сочи на около 45 градуса наляво) можем едновременно с посягането към пистолета да завъртим цялото тяло като направим крачка напред с левия крак или ако целта е прекалено близко – крачка назад с десния крак. Тук се прави и едно леко привеждане над пистолета, за да се коригира насочването по хоризонтала, коленете както и при „полицейския клек“ са леко присвити. По този начин пистолетът е насочен към целта веднага след изваждането му от кобура и можем да стреляме като си спестим насочването на предмишницата към целта и движението на двете ръце напред.

Доброто отработване на тази позиция за стрелба гарантира достатъчна точност и на разстояния до 5—7 метра.

Хубавото на обучението по стрелба на къси и средни дистанции е, че „полицейският клек“ и „стрелбата от хълбок“ могат да се отработват с необходимата ефективност пред огледало (разбира се без стрелба) като обучаемия сам коригира правилното насочване.

2. Методика на обучението по стрелба

А. последователност на отработваните стрелкови упражнения

Тук важи старото, като света, правило „От простото – към сложното“. Движенията при всяко упражнение първо се отработват без стрелба, после с въздушен пистолет и накрая с бойни патрони.

* **прецизна стрелба** – с това, че препоръчвам обучението по стрелба да започне така не искам по никакъв начин да омаловажавам прецизната стрелба и да я представям за по-елементарна от приложната стрелба – просто при позициите за стрелба в улична престрелка се използват само част от елементите на прецизната стрелба, като има интересна зависимост: колкото е по-голяма дистанцията, толкова повече елементи от прецизната

стрелба се използват и обратното на най-късите дистанции приложната стрелба няма нищо общо с прецизната (когато си зад прикритие също може да използваш по-вече елементи от прецизната стрелба).

За да се поддържат на добро ниво вече изградените умения на един добър стрелец е необходимо всеки ден той да изстрелва поне по 10 патрона (естествено говорим за стрелкови умения на охранител, а не на олимпийски шампион по стрелба). Това е доста скъпо удоволствие, ако се прави с бойни патрони – цената на един боен патрон е 0.2—0.3 долара (с изключение на патроните 22 калибър, но при тях откатът е по-малък и от отката на въздушен пистолет).

Препоръчително е обучението по стрелба с пистолет да започне с прецизна стрелба с въздушен пистолет на дистанция 10 метра. За доброто самочувствие на начинаещите стрелци е желателно първоначално мишените да са по-големи (кръгови мишени, които можем да размножим на всеки ксерокс). Ако зад мишената се постави мек плат, в него ще се събират изстреляните сачми и могат да се ползват многократно. Обръща се внимание на стойката на стрелящия (да няма напреже-

ние на мускулите), на дишането, прицелването, натискането на спусковия лост. Щом резултатите се стабилизират се преминава към по-малки мишени.

Освен от права стойка, се стреля от колене и лежешком. При стрелбата от колене дясното коляно се поставя на земята и десния крак се свива така, че да седнем върху ходилото му. Левият крак е стъпил стабилно на земята, тежестта е разпределена равномерно върху двата крака. Лявото коляно се опира в лявата ръка някъде между лакътя и мишницата, лявата ръка е свита, а дясната опъната. Хватът на пистолета е стандартният – лявата ръка е обхванала дясната „палец върху палец – пръсти върху пръсти“. При стрелбата лежешком е по-добре (подобно на стрелбата с пушка) тялото да склучва ъгъл около 30 градуса спрямо направлението на стрелба. Периодично (в зависимост от средствата) трябва да се стреля прецизна стрелба с боен пистолет, за да се свикне със звука от изстрела и отката. С такъв пистолет за отличен резултат се приема постигането на поне **90** точки от **10** изстрела при стрелба по кръгова мишена (с диаметър на кръга на седморката 20 см) на разстояние 25 метра.

Като преходно упражнение към приложните стрелби с пистолет препоръчвам прецизна стрелба с въздушна пушка от рамо на дистанция 20 метра, така по-лесно ще се овладее следващата стъпка:

* приложна стрелба на големи дистанции „позиция на Уивър“. Заема се вече овладяното положение за стрелба с пушка от рамо (положението на тялото и лявата ръка са абсолютни същите). Дясната ръка с пистолета се протяга напред и се поставя в лявата ръка. Лявата ръка я обхваща по описания вече начин „пръсти върху пръсти – палец върху палец“. Това упражнение може да се прави с въздушен пистолет на дистанция 10 метра и с боен пистолет на дистанция 15 метра по кръгови мишени със съответната големина.

* „полицейски клек“ – Стигаме до универсалната позиция за приложна стрелба. Изпълнява се основно с бойния пистолет (с въздушен може да се изпълнява само, ако е точно копие на бойния или в началото за запознаване с движението). Дистанциите и за въздушен и за боен пистолет са 10 метра. Мишените може да са кръгови, обемни или специални (за определяне „коэффициента на оцеляване“). При

прецизната стрелба е достатъчно просто да се съберат точките от попаденията в кръгова мишена, за да се оцени стрелбата. За приложната – това не стига: трябва да се отчита и точността, и бързината. В началото засичах времето за 10 изстрела в силуетна мишена, от него изваждах броя на попаденията и колкото по-малко число се получаваше, толкова по-добра биваше оценката на стрелбата. Постепенно разбрах, че по този начин подценявам точността (някои попадения улучваха центъра на силуета, други едва докосваха очертанията му, а по тази система бяха с еднаква тежест). Усещах, че без кръговата мишена точността не може да се оцени добре, но се чудех какво да правя с времето (ако събирам точките от попаденията, а времето просто го изваждам – тогава подценявам скоростта). Затова започнах да събирам точките от попаденията в кръгова мишена и да ги делия на времето, за което са постигнати. Това число даваше доста добра представа едновременно и за точността и за бързината. За да намаля субективната грешка от ръчното отчитане на времето (със секундомер) определях числото като средно аритметично от 10 изстрела. След всеки изстрел пистолетът се прибира в

кобура и се отчита само времето за реакцията на изваждане и стрелба. По-късно разбрах, „че съм открил колелото“, защото Зигфрид Хюбнер отчита по подобен начин постиженията в приложната стрелба. Той ползва силуетна мишена, при която попаденията в жизненоважните зони са с по-голяма тежест, която зависи и от калибъра на оръжието (повече информация – в книгата му „Стреляй, за да оцелееш“).

При позицията „полицейски клек“, отначало работим основно за точност, а след това за точност и бързина. За отлична стрелба можем да приемем постигането на „коэффициент на оцеляване“ поне **9** на дистанция 10 метра и кръгова мишена с диаметър на седмицата 20 см. След овладяването на „полицейски клек“ в статично положение преминаваме към

- полицейски клек със завъртане на 90 и 180 градуса. Има 4 начина да завъртим тялото си на 180 градуса: а) **според начина на завъртане**: с лицето напред или с гърба напред и б) **според последователността на движенията**: първо извиване на тялото и краката и после крачка или обратното – първо крачка, после извиване на тялото и краката. Показват се на обучаемите начините за обръщане и след това им

се засичат „коэффициентите на оцеляване“ при различните движения – на което движение покажат най-добър коефициент, него започват да усъвършенстват. По моята статистика най-добри резултати бяха показани както следва:

40 % при движението – крачка назад и по диагонал с левия крак (така че краката да се кръстосат) и завъртане на тялото наляво;

20 % при движението – крачка с десния крак напред и вляво по диагонал (така че краката да се кръстосат) и завъртане на тялото наляво;

20 % при движението – завъртане на тялото и краката наляво (на лявата пета и пръстите на десния крак) и преместване на десния крак – това движение прилича на войнишкото „кръгом“, но се прави с леко приклякане и не е с прибори крака.

20% - при завъртане на тялото наляво, петата на десния крак се завърта навън и след това левия крак се премества назад по диагонала (това е като първото движение само, че в обратна последователност – прилича на т. нар. „тенкан“ в Айкидо).

Всички предпочитаха да се завъртат наляво поради това, че се прави по-малко въртене (заради необходимостта при „по-

лицейския клек“ левият крак да е малко по-напред от десния).

При всичките движения в момента на обръщането ръцете са близо до тялото и се опъват напред чак при насочването към мишената – по този начин инерционните сили са по-малки, а точността по-голяма.

- полицейски клек с прикриване на охранявания и избутването му от линията на атака - такова прикриване в действителна ситуация може да направи само старшият на охранителния ромб, който се намира в позиция „5 часа“ спрямо охранявания и на 1 протегнатата ръка дистанция от него.

- полицейски клек и стрелба по звук

- последователна стрелба по 2—3 мишени – по всяка мишена се стрелят дублети и после се определя коефициента на оцеляване.

- смяна на пълнителя и отстраняване на „засечка“ – често засечките стават поради дефектни патрони (особено при „ТТ“), отстраняването става като бързо се изтегли назад затворната рама, за да се изхвърли дефектния патрон. Когато се отработва на стрелбището това упражнение между бойните патрони в пълнителя се слага учебен патрон. Смяната на пъл-

нителя първо се отработва с две ръце, а после с една (в случай че другата е ранена). Коленичи се така, че коляното, едноименно на „здравата“ ръка, да докосне земята. Пистолетът се слага в сгъвката на коляното и се отпуска тежестта върху него, така че затворната рама да остане захваната в колянната сгъвка, а ръкохватката да стърчи встрани (нагоре и назад). Със „здравата“ ръка освобождаваме ключалката на пълнителя, вадим стария пълнител и слагаме нов. Зареждането става като притиснем пистолета към тока на обувката на сгънатия крак (ръкохватката сочи нагоре и назад, а цевта – към земята), така че мерникът да се закачи в ръба на тока и натиснем ръкохватката към земята – мерникът може да се закачи и в ръба на колана. При повечето от съвременните марки пистолети изваждането на празния пълнител може да стане само с една ръка като просто се натисне бутона за освобождаване на пълнителя и той пада под действието на собствената си тежест, вкарването на новия пълнител с една ръка става само по описания начин (със задържане в колянната сгъвка).

- комплексно стрелково упражнение – (комбинират се последните две стрелби и стрелбата със завъртане на 180 градуса) –

стрелба на дублети по 3 мишени – изходна позиция с гръб към мишените, отстраняване на засечка и последователна смяна на пълнител само с лява и само с дясна ръка.

* **стрелба от хълбок** - дистанцията е 2 м, мишените – кръгови или силуетни. Тук също може да се отработят дублирани изстрели по 2 или 3 мишени.

* **стрелба от автомобил** – едноименният на стрелящата ръка крак се подгъва под тялото (ако не си шофьора естествено), а стрелящата ръка се опъва по посока на стрелбата – това се прави, за да се намалят (колкото е възможно) вибрациите от движението. Понеже обикновено е практически невъзможно да се вкара автомобил в стрелбището, това упражнение може да бъде отработено само с въздушен пистолет при спрян автомобил. Вибрациите от движението се имитират чрез разклащане на автомобила, а мишената се поставя на различни места – отпред, отстрани, отзад.

Всички описани до тук стрелби бяха „единични“ – стрелецът е сам на линията за стрелба с ръководителя на стрелбата и сам изпълнява упражненията. След овладяването на единичната стрелба се преминава към

* отбранителна стрелба в състава на охранителния ромб – тук трябва много внимателно да се определи сектора на стрелба на всеки охранител и стрелбата с бойни патрони да бъде предшествана от дълго отработване на упражнението с въздушни пистолети.

Б) упражнения без стрелба

Те не са сложни и затова само ще ги изброя:

- хълбочно насочване с клечка в цевта (клетката е за контрол на правилното насочване);
- бързо вадене на пистолета от кобура и хълбочно насочване пред огледало (тук правилното насочване се контролира чрез огледалото);
- повдигане на пистолета до „равна мушка“ в позиция „полицейски клек“, целта на това упражнение (синхрон между посоката на гледане и насочването на пистолета) е постигната, ако б пъти последователно със затворени очи насочим пистолета в целта (Марчинко);
- поддържане на „равна мушка“ в позиция „полицейски клек“ за определено време с допълнителна тежест върху ръцете (тежестта да е върху ръцете, а не върху пистолета);

- поддържане на равна мушка при движение към и от мишената, изправен и „патешко ходене“;
- бързо вадене на пистолета от кобура и посрещане с цевта на падащи топчета хартия;
- бързо вадене на пистолета от кобура при бягане „совалка“, игра с боксов чувал или „бой със сянка“;
- разглобяване и сглобяване (включително и със завързани очи);
- пълнене на пълнител с патрони.

МЕДИЦИНСКА ПОДГОТОВКА

I. ПЪРВА ПОМОЩ ПРИ ТРАВМИ, ОГНЕСТРЕЛНИ И ПРОБОДНИ РАНИ

1. Ред на действие:

- възстанови дишане и сърдечна дейност;
- спри кръвотечението;
- превържи раните и шинирай счупените кости;

Знай кръвната група и резус фактора на охранявания, непоносимостта му към някои лекарства.

* Прецени степента на нараняване:

- в съзнание ли – чрез словесен контакт
- диша ли – по движенията на гърдите, конец или огледалце до ноздрите
- има ли сърдечна дейност – чуи сърцето или намери пулса

Отсъствието на дишане и пулс означава, че човек е в преход между живота и смъртта (клинична смърт) и това трае 5—6 минути. Основен признак за жизненост е зеничната реакция (от светлина зеницата на окото се свива, от тъмнина се разширява).

При автомобилна катастрофа се започва с много внимателно изнасяне на пострадалия от автомобила. Не се дърпа! Стреми се да не променяш положението на тялото. Ако има съмнение за травма на гръбначния стълб, пострадалият се премества само в краен случай (опасност от взривяне на автомобила).

2. Изкуствено дишане

* Нормалната честота е 16—20 вдишвания в минута.

метод „уста в уста“

- постави пострадалия по гръб и подложи нещо под лопатките му така, че да се повдигнат на 15—20 см от земята
- извий главата му максимално назад
- отвори устата на пострадалия
- избърши устата и глътката му с пръст обвит в плат или марля
- застани на колене до пострадалия
- с едната си ръка запуши ноздрите на пострадалия (с палеца и показалеца) и придържай главата му в нужното положение
- с другата ръка придържай брадичката му
- поеми дълбоко въздух

- с уста обхвани плътно устните на пострадалия (желателно е през марля или носна кърпа)
- издишай силно въздуха от своя гръден кош в дихателните пътища на пострадалия
- отдръпни се за да може издишването да стане самостоятелно

Този цикъл трябва да се повтаря през интервали от 3—4 секунди. Ако при нашето издишване, гърдите на пострадалия не се повдигат, значи издишания от нас въздух отива в стомаха, а не в гърдите на пострадалия. Тогава се преминава към изкуствено дишане по метода „уста в нос“. Всичко при този метод е същото както при предишния с тази разлика, че сега устата на пострадалия се държи затворена, а въздух се издишва в носа му.

3. Сърдечен масаж

- * Прави се ако няма пулс, но не трябва да се прави при гръдна травма.
- дланите се поставят една върху друга на долната трета от гръдната кост
- енергично се натиска така че костта да хлътне 3—4 см (натискът върху гръдната кост трябва да бъде около 50 kg)
- честотата е 60 пъти в минута

- ритъмът и бързината не трябва да не се нарушават

Ако си сам, трябва да правиш едновременно сърдечен масаж и изкуствено дишане като на 4—5 тласъка върху сърцето правиш едно вдухване на въздух.

Изкуствено дишане и сърдечен масаж се правят до възстановяване на дишането и сърдечната дейност или до признаци на сигурна смърт, но не по-малко от 30 минути.

4. Прободни и огнестрелни рани

Много са опасни, предизвикват голямо кръвотечение – много често от засягане на вътрешни органи. Кръвоизливите могат да бъдат вътрешни и външни. Кръвта е 1/12 от теглото на човека, изтичането на 1/3 от кръвта е опасно за живота, а при изтичане на 1/2 от кръвта настъпва смърт.

Ако кръвотечението не може да се спре само от превръзката, се прави пристягане посредством еластична лента (колан) централно от нараняването (само за крайниците).

Никога не поставяй лентата направо върху кожата (подложи бинт, дреха).

Винаги пристягането се прави близо над раната и достатъчно стегнато (до изчезва-

не на пулса), за да се спре артериалното и венозно кръвотечение.

Пристягането се държи максимум 2 часа, като лете се отпуска за 1—2 минути през 1 час, а зиме – през 30 минути. Постава се бележка с дата и часа на пристягането.

Временно кръвоспиране може да се постигне и с притискане на раната или централно от нея на големите артерии (бедрена, подключечна, мишечна, сънна). Ако раната е близо до ставна връзка, кръвоспирането може да се направи чрез сгъване на крайника – в сгъвката се слага топче плат и крайникът се връзва в това положение.

5. Обездвижване на счупени кости

Става чрез специални шини или чрез подръчни средства (пръчки, дъски). Шините се поставят върху дрехите или се подплатяват предварително. Те трябва да обхващат най-малко 2 съседни стави (под и над счупването).

II. БЪРЗО ТОНИЗИРАНЕ ЧРЕЗ САМОМАСАЖ И ДИХАТЕЛНИ УПРАЖНЕНИЯ

Работата на охранителя е свързана с голямо физическо и психическо натоварване. Това налага запознаване с някои прости

и бързи техники за възстановяване, които са нетрадиционни за европейца, но в далечния Изток от хилядолетия доказват ефективността си.

1. Самомасаж при:

сънливост

притисни силно до болка точката над средата на горната устна, точно под носа.

умора на очите

притисни силно до болка:

- точките над средата на веждите на разстояние равно на ширината на пръста;
- точките в края на веждите (предния край на слепоочието).

умора на краката

в седнало положение сложи върховете на палците на ръцете си върху средата на долния край на капачките на коленете; средните пръсти на ръцете да сочат точно кокалчето на глезените; притисни силно до болка точките, които са точно под краищата на средните пръсти.

Много ободряващо действа масажът на ушите, разтрий ги с длан, издърпай силно

долната част – надолу, горната – нагоре, задната – назад.

Най-добре възвръща работоспособността последователното разтриване на:

- дланите на ръцете;
- пръстите на ръцете;
- окосмената част на главата, лицето (с миешко движение), врата;
- раздвижи енергично пръстите на краката;
- издишай и притисни силно слънчевия си сплит (усети пулса);
- издишай и притисни силно точката „Хара“ (на 3 пръста под пъпа).

2. Дихателни упражнения

а) видове дишане

- коремно – гръдният кош е неподвижен, диша се с издуване на корема, диафрагмата се сваля надолу;
- ребрено – разширява се гръдният кош, стомахът и диафрагмата са неподвижни;
- горно – повдигат се ключиците, стомахът и гръдният кош са неподвижни;
- пълно – последователно изпълнение на коремно, ребрено и горно дишане: издува се корема, сваля се диафрагмата надолу, разширява се гръдният кош, повдигат се ключиците нагоре.

Издишването става в същия ред: прибира се корема, повдига се диафрагмата нагоре, свива се гръдният кош, отпускат се ключиците.

б) цялостно издишване

- направи пълно издишване (корем, гръден кош, ключици), наведи се, за да подпомогнеш издишването;
- в края на издишването се изправи и направи движение (диафрагма, гръден кош, ключици) като за пълно вдишване, но не поемай въздух;
- с няколко такива цикъла ще издишаш всичкият остатък от въздух от дробовете си.

в) цялостно вдишване

- направи пълно издишване;
- наведи се и направи движение като за пълно издишване, но не издишвай;
- отново направи пълно вдишване;
- с няколко такива цикъла ще изпълниш максимално с въздух гръдният си кош.

При вдишване се изправяй и повдигай изпънати ръце отстрани и нагоре бавно в такта на вдишването. При издишването се наведи напред и рязко свали ръцете като ги свиеш така, че лактите да притискат гръдният кош, а свитите юмруци да са пред

лицето.

г) „бастрика“

- вдишай и издишай десетина пъти бързо и силно;
- направи пълно вдишване;
- задръж с наведена силно надолу глава и стегни всички мускули;
- вдишай още въздух и направи бавно издишване;

д) „ибуки“

- в „санчин дачи“ (позиция „пясъчен часовник“ – краката на ширината на раменете и леко присвити, единия малко по напред) направи пълно вдишване;
- повдигай ръце в широк кръг встрани и ги срещни над главата си;
- напрегни „харата“ (долната част на корема), мишниците и ръцете до пръстите;
- завърти ходилата си навътре и задръж дишането;
- стегни мускулите на таза и свинктера, концентрирай се така, че цялото ти тяло да затрепти;
- изтласкай ръцете си встрани от гърдите със свити лакти и издишай шумно;
- повтори няколко пъти.

При това упражнение:

- напрегнатите мускули изтласкват към мозъка богата на кислород кръв и това има допингиращ ефект;
- тялото се подготвя да поеме тежки удари, тъй като около жизнено важните вътрешни органи се образува „броня“ от стегнати мускули.

III. ПОДДЪРЖАНЕ НА ВИСОКА РАБОТОСПОСОБНОСТ – СИСТЕМА НА КУПЪР

Тук ще се опитам да дам отговор на въпроса „**колко?**“, защото отговорите на въпросите „**как?**“ и „**какво?**“ са прекалено обширни и нееднозначни.

Разбира се, че е препоръчително охранителите да владеят някакъв боен спорт – карате, бокс, джудо, айкидо, тайкондо, кикбокс, тайбокс, борба – и още по-добре в техния приложен, а не в чисто спортния им вариант.

Майсторите на приложния бой препоръчват овладяването на повече от едно бойни изкуства. Чрез характерния им образен начин го изразяват така:

„Владееш ли едно бойно изкуство – разполагаш с нож, владееш ли две – вече имаш пистолет, владееш ли три – имаш автомат“.

Добро е съчетаването на някой от спортовете с „далечен контакт“ – карате, бокс, кикбокс, тайбокс с някой от спортовете на „близкия контакт“ – джудо, айкидо, борба.

Съвсем бегло засегнах въпроса „**какво?**“ и както бях обещал, се връщам на въпроса „**колко**“.

Физическите упражнения и спортът имат положителен ефект само при условие, че са дозирани правилно. Ако натоварването е недостатъчно – ефектът е незначителен, а при свръхнатоварване се получава преумора и ефектът става отрицателен.

Голямата заслуга на д-р Кенет Купър е в това, че ни е предоставил един универсален начин за измерване степента на натоварването в различните видове спорт. Той е стигнал до идеята, че големината на физическото натоварване може да се определи чрез една практически измерима величина – употребеният от организма кислород.

На базата на това разсъждение д-р Купър е направил много изследвания (с много хора и в различни спортове), измервайки количеството кислород във вдишвания и в издишвания въздух. По този начин той е установил употребата на кислород в раз-

лични спортове при различни степени на натоварване и е направил таблици, удобни за ежедневно ползване.

С помощта на тези таблици всеки може да си направи програма лично за себе си за тренировки за повишаване на „коэффициента си на усвояване на кислород“.

С помощта на този коефициент качеството „издържливост“ придобива дименсия и се превръща във величина, подлежаща на измерване и контрол.

Високият коефициент на усвояване на кислород е в основата на постиженията във всички видове спорт и най-вече е показател за добро здраве и висока работоспособност.

За улеснение д-р Купър въвежда точкова система и приема, че покриването (заработването) на 30 точки седмично е достатъчно, за да се чувства човек в добра форма. Това е минимум – елитни спортисти могат да достигат и по 200 точки на седмица.

Много ценно е и това, че д-р Купър показва как трябва да се започне (за начинаещи се смятат хората, които от една година не са спортували).

Хората, за които е предназначена тази книжка, едва ли ще попаднат в категория-

та на начинаещите. Все пак, за да се определи с какво седмично натоварване трябва да се започне, се покрива „**тест на Купър**“

Той представлява бягане на разстояние 1.5 стандартни мили, т. е. **2414 метра** и се оценява така:

	30	40
I	: 16 . 30 . 17 . 30 .	
II	: 14 . 30 . 15 . 30 .	
III	: 12 . 00 . 13 . 00 .	
V	: 10 . 15 . 11 . 00 .	
V	: 10 . 15 . 11 . 00 .	

Постигналите резултатите на IV или V група могат веднага да започнат с покриването на 30 точки седмично. Останалите започват с покриването съответно:

- I група - 20 точки
- II група - 23 точки
- III група - 26 точки

А ето най-накрая и таблицата, която показва връзката между степента на на-

товарването (изразена чрез пулса) и заработените точки в зависимост от възрастта:

Точки за 10 минути тренировка
в зависимост от възрастта и пулса

Възраст	0	0.5	1	2	3
20—29	200	120—138	139—159	160—179	180—190
30—34	190	113—131	132—150	151—169	170—180
35—39	185	111—128	129—146	147—165	166—176
> 40	180	105—125	126—140	141—160	161—170

Опитах се максимално сбито да ви запозная със „Системата на д-р Купър“. Тя е изключително ефективна, резултатите от прилагането ѝ започват да се виждат още след 3—4 месеца. За по-подробно запознаване препоръчвам книгата на д-р Купър „Нова Аеробика“.

За допълнително доуточняване на степента на физическото натоварване може да се прави и една простишка проверка:

Мери се пулса и се разделя на секундите

„апнея“ след пълно издишване (колкото по-малка е получената дроб, толкова е по-добре). Правят се 10 клякания за 20 секунди с издишване при всяко клякане. Почива се 4 минути, отново се мери пулса и се разделя на секундите „апнея“ (след пълно издишване).

Ако дробното число, получено при второто измерване е по-малко от първото дробно число – натоварването е нормално.

Ако второто дробно число е по-голямо от първото – натоварването трябва да се намали.

Тази проверка трябва да се прави преди тренировка.

ЛИТЕРАТУРА

1. Рекс Епгългейт „Полицейска инструкция за действие в екстремални условия“
2. Ханк Слоан „Организация и действие на личната охрана“
3. Зигфрид Хюбнер „Стреляй за да оцелееш“
4. Мураховский и Федосиев „Стрелково оръжие пехоты“
5. Анатолий Тарас „Своя разведка“
6. Петър Беров „Наставление по стрелково дело“
7. Янков и Балабанов „Привеждане на стрелково оръжие към нормален бой“
8. Алън Пийс „Езикът на тялото“
9. Венцислав Евтимов „Йога – практическо ръководство“
10. Д-р Михайлова „Първа долекарска помощ“
11. Жан Рофидал „ДО-ИН книга за здравето и живота“
12. М К Рустомджи „Умението да управляваш“
13. Масутатсу Ояма „Моят път в Киокушин карате“
14. Кенет Купър „Нова Аеробика“

Стефан Петков

А, Б, В, ... персонална охрана

Предпечатна подготовка:

•ОМЕТЕО• ДЗЗД